

مروری بر کودکی و نوجوانی

امام حسین^(ع)«بخش اول»

رودشناسی عاشورا

■ **محمد صادق دهنادی**

عاشورا به عنوان مهم‌ترین حماسه تاریخ اسلام، تاکنون تحلیل‌های متفاوتی داشته‌است و افراد مسلمان و غیرمسلمان از نگاه‌های مختلف به آن پرداخته‌اند.

با این حال یکی از وجوه اعجاز عاشورا این است که بررسی تاریخی، کلامی، حقوقی و دینی و فقهی آن، هیچ‌یک از قداست و تحسین برانگیز بودن آن نگاشته‌است و از جنبه راز آسمانی آن که باعث‌شده واقعه کربلا در ورای قیام‌ها و نهضت‌های عدالت‌طلب جهان، در تاریخ بماند و گذر زمان آن را در غبار فراموشی غرق ننماید، برده‌گشایی نشده‌است.

این همه البته در ساحت معرفت الهی بی‌غرض نیست، خداوند عاشورا و محتوای نهضت بزرگ سیدالشهدا سلام‌الله علیه را برای آگاهی و الگوبرداری انسان‌ها حفظ کرده‌است. چه اینکه بدون این نگر، به همان شب عاشورا – پیش از واقعه – چه بسیار دشمنانی که بر مظلومیت اباعبدالله گریستند، اما جز ایستادن و نگرستن هیچ کار دیگری نکردند.

بنابراین حسین(ع) در اعتقادات اسلامی، آن کتاب عظیمی است که باید بارها خوانده شود و بالاتر از اسباب و علل ملکوتی که حتی پیش از تولد ظاهری، او را «شهدید» بزرگ تاریخ معرفی کرده بود، در سراسر عبرت‌های زندگی نیک بیندیشد و بعقول استاد شهید مرتضی مطهری از طریق گریه به هماهنگی روح و البته راه با او دست یابد.

یکی از مهم‌ترین دلایل برای این نگاه به حماسه کربلا، سند بسیار مهمی است که از زبان امام محمد باقر(ع) به دست ما رسیده‌است و تاکنون میلیون‌ها بار توسط شیعیان در قالب مناجات و تضرع و مرثیه فرانت شده‌است.

اوج زیارت پر فیض عاشورا که گویی به زبان امروزی فهم نقش عاشورا در زندگی تشیع است، این جمله ارجمند است: «اللهم اجعل محیای محیا محمد و آل محمد و ممانی ممانت محمد و آل محمد».

اینجا، امام به شیعیان تعلیم کردند که از خدا بخواهند، زندگی آنها را مانند زندگی خاندان پیامبر قرار دهد (تا) مرگ‌شان نیز مانند مرگ با شکوه این خانواده رقم بخورد. پس حقیقت هماهنگی درود بر حسین و برانث از آنهایی که او را کشتند و فرزندانش را به اسارت گرفتند و حرمتش را از بین بردند، نزدیک شدن محبا به سبک زندگی آن بزرگواران است. عبارتی که در «خدایا تو چگونه زیستن را به من بیاموز، چگونه مردن را خود خواهم آموخت.»

بر همین اساس می‌توان فهمید، الهیی و غیبی بودن نهضت عاشورا در انگاره شعبی به هیچ‌وجه به معنای خروج نهضت از دایره اسباب وعلل مادی و کاملاً مشهود نبوده و نیست، چنانکه در امر ظهور به عنوان سومین تئوری مهم تشیع، الهی بودن ظهور حضرت(حجت‌مج) به هیچ وجه نافی ضرورت تحقق اسباب و علل عادی و اجتماعی آن نیست.

با این مقدمه می‌توان به وضوح دریافت که مسئله عاشورا، موضوع فهم یک اتفاق یا حداکثر یک سلسله رویداد از تاریخ ۲۷ رجب سال ۶۰زمن هجرت سیدالشهدا از مدینه به مکه) و متعاقب آن رویداد بزرگ طف نیست. وقتی پیامبران سال‌ها قبل از تولد حسین(ع) بر عاشورا می‌گریند و پیامبر از پیش از بارداری حضرت صدفه(س) به اباعبدالله و در زمان حمل آن نور و وقت تولد، از عاشورا سخن می‌گویند و به زبان دیگری مرد را به رویدادی که اتفاق خواهد افتاد توجه می‌دهند، این نشان می‌دهد که اراده خدا بر این است که حسین(ع) نه فقط در روز عاشورا، بلکه از آغاز حیات توسط دیدگان حقیقت‌بین فطرت بشری دیده شود.

اساساً یکی از تفاوت‌های بارز مسئله شهید طلف با قیام‌های مشابهی که ابوالفرج اصفهانی آن را قیام‌های طالبیین می‌نامد، همین نگاه فرآیندی اسفمان و پیامبر عزیز آن به مسئله عاشورا است. در این نگره عاشورا یک اتفاق نیست، بلکه برخورد دو روند است؛ روندی که یک سوی آن از کشتن هابیل شروع می‌شود و ادامه می‌یابد و یک سوی دیگر آن در خط نبوت و امامت سیر می‌کند تا تمام قدر در کرانه رود فرات روپروی هم می‌ایستند. بنابراین نمی‌توان انتظار داشت بدون شناخت آنچه حسین(ع) را از آغاز حیات بدین سو کشانده و در مقابل آنچه سرنوشت او رقم زده، معرفتی پیدا کرد.

در میان پژوهش‌ها و آنچه در محافل مذهبی از وجود نازنین سید و سالار شهیدان تبیین می‌شود، بخش کودکی و نوجوانی که قطعا مهم‌ترین سنگ بنای شکل‌گیری شخصیت هر فرد است، کمتر مورد توجه بوده‌است. یکی از مشکلات بزرگ پژوهش و تحقیق در این حوزه، فشار زیادالوصف حکومت‌ها از وفات پیامبر تا حکومت امیرمؤمنان و از صلح امام حسن تا عاشورا نسبت به خاندان پیامبر است. با این حال برای درک نهضت کربلا، هیچ چیز جز مرور دقیق و مدلسازی این روند در حد مقدورات نیست.

روزنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی صبح ابران
صاحب امتیاز: پیام‌آوران نشر روز
مدیرعامل و مدیرمسئول: عبدالله گنجی
سر‌دبیر: غلامرضا صدیقیان
آدرس: تهران، خیابان شهید مطهری
قطاطع میزرای شیرازی، پلاک ۳۸۴
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۴۹۸۴۷۳
روابط عمومی: ۸۸۴۹۸۴۴۸، نمابر: ۶-۸۸۸۴۵۶۳۴
تولوع، نشر شرکت نشر گستر امروز ۷۷-۷۶-۸۸۴۹۸۴۷۵
چاپ: چاپخانه روزنامه جوان
www.javanonline.ir

| روزنامه جوان | شماره ۵۱۹۵ | شنبه اول مهر ۱۳۹۶ | ۲ محرم ۱۴۳۹ | اذان ظهر: ۱۱:۵۷ | غروب آفتاب: ۱۸:۰۰ | مغرب آفتاب: ۱۸:۱۸ | نیمه شب شرعی: ۰۱:۱۵ | ۱۲:۱۵ صبح فردا | ۰۴:۳۰ | طلوع آفتاب فردا: ۵:۵۱

صاحب امتیاز: پیام‌آوران نشر روز

مدیرعامل و مدیرمسئول: عبدالله گنجی

سر‌دبیر: غلامرضا صدیقیان

آدرس: تهران، خیابان شهید مطهری

قطاطع میزرای شیرازی، پلاک ۳۸۴

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۴۹۸۴۷۳

روابط عمومی: ۸۸۴۹۸۴۴۸، نمابر: ۶-۸۸۸۴۵۶۳۴

تولوع، نشر شرکت نشر گستر امروز ۷۷-۷۶-۸۸۴۹۸۴۷۵

چاپ: چاپخانه روزنامه جوان

www.javanonline.ir

| روزنامه جوان | شماره ۵۱۹۵ | شنبه اول مهر ۱۳۹۶ | ۲ محرم ۱۴۳۹ | اذان ظهر: ۱۱:۵۷ | غروب آفتاب: ۱۸:۰۰ | مغرب آفتاب: ۱۸:۱۸ | نیمه شب شرعی: ۰۱:۱۵ | ۱۲:۱۵ صبح فردا | ۰۴:۳۰ | طلوع آفتاب فردا: ۵:۵۱

گفت‌وگوی «جوان» با کارگردان فیلم دفاع مقدسی «دریاچه ماهی»

دوست ندارند فیلم‌های دفاع مقدسی دیده شود

■ **جواد محرمی**

«مریم دوستی» کارگردان فیلم دفاع مقدسی «دریاچه ماهی» از اجفاح و تبعیض در اکران فیلمش گلایه دارد و معتقد است فیلمش اگر در شرایط عادلانه‌ای از اکران پر خوردار می‌شد، می‌توانست مخاطب بیشتری را جذب کند. گفت وگویی با این فیلمساز پیش‌رو س.ماست.

از وضعیت اکران چقدر رضایت دارید؟

باید بگویم که از شرایط اکران ناراضیتی کامل دارم، فیلم دریاچه ماهی با دو سانس اکرائش را آغاز کرد و این شکل از اکران از همان ابتدا نفس فیلم را می‌گیرد. چند سانس تقریباً مرده را به فیلم دریاچه ماهی اختصاص داده‌اند، آن هم همزمان با سانس‌هایی که فیلم‌های کمدی بغروش در حال نمایش هستند و این وضعیت به طور کامل به ضرر فیلم است.

سنانس ۱۰ صبح و ساعت ۱۳ جزو بدترین سانس‌های اکران هستند و این‌ جور برنامه‌ریزی به فیلم‌هایی که صرفاً برای کشیشه ساخته‌نمی‌شوند، لطمه می‌زند. ما فقط یک سانس سینما آزادی را داریم که خوب است.

البته سانس عصر هم داریم، ولی همزمانی با فیلم‌های کمدی اجازه نمی‌دهد تماشاگر انتخاب دیگری داشته باشد. این شرایط واقعا ناچوانمر دانه است، برخی فیلم‌ها روزی ۲۰ تا ۴۰ سانس دارند و دریاچه ماهی اصلا در راقبتی برابر با آنها قرار ندارد.

اگر معیار خوب بودن آثار سینمایی کمدی و فحش‌ دادن کاراکترها به همدیگر است که اصلا حرفی باقی نمی‌ماند، به نظرم انقدر سطح ذائقه سینماگران را پایین آورده‌ایم که اساسا مردم برای تماشای شوخی و خنده به سینما می‌روند، چون دیگر فکر نمی‌کنند که ممکن است فیلم‌های جدی و سینمای دارای اندیشه هم حرفی برای گفتن داشته باشد.

وقتی مردم را عادت می‌دهیم به اینکه فیلم‌های سطحی ببینند، دیگر نباید انتظار داشته باشیم دنبال مفاهیم جدی در سینما باشند. البته از ماست که بر ماست، خود فیلمسازان سطح ذائقه مخاطب را پایین آورده‌اند.

من قصد عقب‌نشینی ندارم و تا آخرین لحظه

حکمت ۱۲۶

از بخیل تعجب می‌کنم که به استقبال قفری می‌رود که از آن گریخته و غنایی را از دست می‌دهد که طالب آن است. در دنیا همچون قفیران زندگی می‌کند، ولی در آخرت باید همچون اغنیاحساب پس دهد و تعجب می‌کنم از متکبری که دربروز نطفه‌ای بی‌ارزش بوده و فردا مردار گنجدی‌های است.

ما دو داستان بیشتر نداریم و به نظرم به شکل کاملی هم به سرانجام می‌رسند. در واقع ما داستاک اضافی نداریم.

در فیلم دریاچه ماهی از امروز به

زمان جنگ بل زده‌اید، زمان حال

و گذشته چقدر دست شما را در

پرداختن به موضوع دفاع مقدس

باز گذاشت؟

من سعی کردم معضلاتی که خانواده‌های شهدای گنمام در جامعه امروز با آن دست به گریبان هستند، در فیلم دریاچه ماهی در قالب یک ملودرام نشان بدهم. جنگ بالاخره آثار اجتماعی زیادی دارد.

خودتان فکر می‌کنید چقدر مولفه‌های عامه‌پسند بودن را برای جذب مخاطب عام بکار کرده‌اید؟

من به دنبال مؤلفه‌های رایج عامه‌پسند بودن در فیلم نبودم.

بالاخره سینما هنر عامه‌پسند است و باید به مردم تا حدی حق داد که در وهله اول برای سرگرم شدن به سینما بروند و فیلمساز هم الزاما باید پیام و اندیشه و حتی فلسفه‌اش را از کانال سرگرمی به مخاطب ارائه دهد.

بله، اگر منظور شما رعایت قواعد قصه‌گویی، شخصیت پردازی و اصول کارگردانی است که به نظرم تا حد قابل‌قبولی این مؤلفه‌ها در فیلم رعایت شده‌است. البته من ادعا نمی‌کنم که فیلمی درخشان ساخته‌ام، ولی از بازخوردهایی که تا حال برای نمونه از سوی افرادی چون آقای مسعود جامعی، حق شناس و حتی برخی نمایندگان مجلس و مدیران سینمایی داشته‌م، به نظرم فیلم توانسته رضایت مخاطب را بر آورده کند.

چقدر خلق قهرمان برایتان اهمیت داشت؟

زیاد به قهرمان پروری در سینمای دفاع مقدس اعتقاد ندارم. مگر می‌شود قهرمان را از ژانر دفاع مقدس حذف کرد؟ مخاطب باید با چه چیزی ارتباط برقرار کند؟ دریاچه ماهی بیشتر فیلمی قصه‌محور است و بار اصلی روی داستان قرار دارد.

یعنی قصد نداشتید شخصیت رضا روشن قهرمان فیلم باشد و مخاطب را درگیر کند؟

نه. چنین قصدی نداشتم، شخصیت رضا پیش از اینکه قهرمان باشد، آگاهی‌دهنده است و قصه را پیش می‌برد، به نظرم اگر قهرمان در فیلم پررنگ بود، باید اتفاقات دیگری رقم می‌خورد و فیلم قدری مر دانه می‌شد.

نظر رهبر انقلاب

درباره تابلوی «عصر عاشورا»

مراسم نکوداشت استاد فرشچیان استاد مقامات فرهنگی کشور بر گزار شد. در این مراسم مرادخانی از نظر خاصی رهبر انقلاب درباره تابلوی «عصر عاشورا» و مسجد جامعی از ممنوعیت کتاب او در عربستان گفتند.

ایسین نکوداشت استاد محمود فرشچیان به همراه رونمایی از ششمین کتاب ایشان و چهار کتاب دیگر از اساتید خط، شامگاه پنج‌شنبه

۲۰ شهریور با حضور وزیر ارشاد و بزرگان عرصه هنر در تالار وحدت برگزار شد. این مراسم از سوی انتشارات خانه فرهنگ و هنر گویا و مشارکت انجمن هنرهای تجسمی و بنیاد رودکی برگزار می‌شود.

در ابتدا علی مرادخانی، معاون هنری وزیر ارشاد به عنوان سخنران اول گفت: این‌گونه برنامه‌ها باید در حیات هنرمند بر گزار شود، غربی‌ها و شرقی‌ها از نداشته‌هاشان زیاد می‌سازند، ولی ما از ذی‌قیمتانمان و ستارگان هنر ایرانی به وفق فارابی به ما کمک مالی کرد.

از ساخت فیلم دفاع مقدسی

بشیمانیام یا باز هم در این ژانر فیلم

خواهید ساخت؟

اصلاً بشیمان نیست و قرار است فیلم دوم هم دفاع مقدسی باشد.

چند سانس تقریباً مرده را به فیلم دریاچه ماهی اختصاص داده‌اند، آن هم همزمان با سانس‌هایی که فیلم‌های کمدی بغروش در حال نمایش هستند و این وضعیت به طور کامل به ضرر فیلم است.

البته سانس عصر هم داریم، ولی همزمانی با فیلم‌های کمدی اجازه نمی‌دهد تماشاگر انتخاب دیگری داشته باشد. این شرایط واقعا ناچوانمر دانه است، برخی فیلم‌ها روزی ۲۰ تا ۴۰ سانس دارند و دریاچه ماهی اصلا در راقبتی برابر با آنها قرار ندارد.

اگر معیار خوب بودن آثار سینمایی کمدی و فحش‌ دادن کاراکترها به همدیگر است که اصلا حرفی باقی نمی‌ماند، به نظرم انقدر سطح ذائقه سینماگران را پایین آورده‌ایم که اساسا مردم برای تماشای شوخی و خنده به سینما می‌روند، چون دیگر فکر نمی‌کنند که ممکن است فیلم‌های جدی و سینمای دارای اندیشه هم حرفی برای گفتن داشته باشد.

وقتی مردم را عادت می‌دهیم به اینکه فیلم‌های سطحی ببینند، دیگر نباید انتظار داشته باشیم دنبال مفاهیم جدی در سینما باشند. البته از ماست که بر ماست، خود فیلمسازان سطح ذائقه مخاطب را پایین آورده‌اند.

من قصد عقب‌نشینی ندارم و تا آخرین لحظه

استفاده شخصی از آنتن ملی ممنوع نیست!

قسمت آخر خندوانه با حضور نگار و برای نگار

■ **محمدصادق عابدینی**

در آخرین قسمت از فصل چهارم برنامه خندوانه، رامبد جوان با دعوت از باز یگر نقش اصلی فیلم «نگار»، رپو تاز کاملی بسرای این فیلم رفت؛ فیلمی که تهیه‌کنندگی و کارگردانی‌اش را رامبد جوان انجام داده و همسرش نگار جواهر یان باز یگر آن است.

آخرین قسمت از برنامه «خندوانه» پیش از آغاز ماه محرم از شبکه نسیم سیما پخش شد؛ برنامه‌ای که مهمان ویژه آن نگار جواهر یان، همسر مجری برنامه بود. جواهر یان علاوه بر اینکه

همسر رامبد جوان است در اتاق فکر برنامه نیز حضور داشت و در طول برگزاری قسمت آخر نیز بارها از سوی رامبد به این موضوع اشاره شد، اما مهم‌تر از اینکه جواهر یان به واسطه همسری مجری برنامه به این تبلیغات تلویزیونی نیز بر خوردار است. با این وجود در آخرین فیلم جوان به نام «نگار» ایفای نقش کرده‌است؛ فیلمی که نامگذاری‌اش بر اساس نام کوچک جواهر یان بوده و از آفاقین باز یگر نقش اصلی فیلم است. در گفت وگویی رامبد با همسرش در خندوانه چندین بار به «نگار» و اینکه فیلمی متفاوت است، اشاره شده؛ فیلمی که روزهای اول اکرائش را در سینماها پشت سر می‌گذارد و از تبلیغات تلویزیونی نیز بر خوردار است. با این وجود کارگردان و تهیه‌کننده فیلم در چند قسمت اخیر خندوانه بارها از آنتن تلویزیون برای مصرف شخصی تبلیغ فیلمش استفاده کرده‌است. زمانی یکی از مدیران ارشد سیما در اعتراض به استفاده

رامبد جوان باشد؟

رامبد جوان باشد؟